

R A P O R T

In urma experientei didactice din ultimii ani și a discuțiilor urmate în legătură cu cursurile ținute la Universitatea și cu publicațiile de specialitate apărute în ultimul timp, membrii corpului didactic și didactic ajutător al Catedrei de Literatură Română dala Univarsitatea "V.Babeș" din Cluj au ajuns la concluzia că este timpul să se pornească la alcătuirea

"Marei Arhive a Literaturii Române".

Alcătuirea acestei Arhive Literare izvorăște din convingerea că este necesar să se citească din nou, cu spirit științific, întregul material literar românesc, tipărit sau manuscris, precum și întregul material ce interesează literatura română și relațiile ei cu literatura popoarelor conlocuitoră; ea izvorăște deasemenea din convingerea că este necesară înregistrarea acestui material după procedee tehnice bine precizate.

O evaluare sumară ne arată că aproximativ 50 % din bogăția literară națională a rămas îngropată în ziare, reviste și manuscrise. Au rămas îngropate uneori opere de o remarcabilă frumusețe artistică; au rămas îngropate adeseori opere de un interes ideologic foarte mare. Scoaterea la lumină a acestora este o necesitate și, credem, o imediată necesitate. Așa cum se dezvoltă în prezent studiile noastre de literatură, oricâtă stăruință și pricepere ar aduce autorii lor, dau impresia de ceva discontinuu și, în majoritatea cazurilor, de vânturare din nou a unui material cunoscut.

Este timpul să se întreprindă marea operație de scoaterea la lumină a întregului material literar românesc, pentru că numai stăpânind integral această bogăție, ascunsă din comoditate sau din interes, vom putea stabili liniile exacte de evoluție a literaturii române și numai astfel se va putea porni la alcătuirea tratatului științific de Istoria Literaturii Române, sau a unor studii literare speciale.

Adunarea acestui material ne va da în același timp putința să proiectăm lumini noi asupra întregii culturi românești

- El va fi extras din:
- 1. volume și broșuri;
- 2. ziare și reviste/buletine, anuare, calendare, foi volante, etc./;

3. manuscrise.

Volumele și broșurile vor fi explorate treptat de personalul însărcinat cu predarea cursurilor de literatură română în Universități.

Pentru explorarea ziarelor, revistelor și manuscriselor este necesar încă ca Institutul de Istorie literară și Folclor, creat prin Regulamentul de organizare a Academiei R.P.R., să capete o existență efectivă și să fie înzestrat cu personalul de specialitate necesar.

1. D. Popovici	8. L. Onu
2. I. Breazu	9. I. Nagi
3. Z. Bugnabiu	10. E. Iancso
4. I. Mușlea	11. Szabédi
5. L. Rusu	12. G. Abafai
6. I. Constantinescu	13. Szigeti
7. I. Pervain	

Tinem să precizăm că patru dintre cercetătorii propuși de noi sunt deja colaboratori științifici ai Academiei /I. Mușlea, L. Rusu, I. Nagi, E. Iancso/.

Dar nici în felul acesta lucrarea nu va putea fi dusă la capăt numai de noi, la Cluj. Amploarea cercetărilor pe deoparte - mii de manuscrise și mii de perioade, dintre care unele cu o existență de multe decenii-, iar pe de altă parte organizarea bibliotecilor, face necesară scindarea temei și lucrarea ei la Cluj, București și Iași.

Institute sau colective speciale, însărcinate cu tratarea acestei teme, ar trebui să fie organizate la București și la Iași. Fiecăruia ar urma să i se stabilească în amănunt ttecutul de explorat, punând la dispoziția bibliotecilor de care dispun.

Institutul din Cluj ia asupra sa următoarele sarcini:

1. Explorarea tuturor volumelor sau broșurilor, a căror primă ediție a apărut în Transilvania sau în alte părți ale fostei monarhii austro-ungare, sau ai căror autori se încadrează, prin originea lor, ~~sau~~ acestor regiuni;
2. Explorarea tuturor publicațiilor periodice române, sau scoase de Români în limbi străine, apărute în Transilvania sau în alte părți ale fostei monarhii austro-ungare;
3. Explorarea periodicelor maghiare sau germane din Transilvania, care a fost preocupate de probleme ce interesează cultura și literatura română;
4. Explorarea tuturor manuscrisilor cu conținut literar ~~afiat~~ aflate în bibliotecile publice din Transilvania și, în măsura în care vor fi depistate, și în bibliotecile particulare.

Sarcini similare ar reveni cercetătorilor dala București și de la Iași. Dacă faptul ar fi necesar, anumite publicațiuni care ar reveni unui centru pot fi trecute altuia.

Pentru ca operația să poată fi dusă la capăt, este necesar ca bibliotecile Academiei și ale Filialei să organizeze un serviciu activ de împrumuturi de publicațiuni.

Lucrarea aceasta, care până la un punct constituie o paralelă a marilor lucrări de valorificare a documentelor istorice î

Pentru explorarea ziarelor, revistelor și manuscriselor este necesar încă ca Institutul de Istorie literară și Folclor, creat prin Regulamentul de organizare a Academiei R.P.R., să capete o existență efectivă și să fie înzestrat cu personalul de specialitate necesar.

1. D. Popovici	8. L. Onu
2. I. Breazu	9. I. Nagi
3. Z. Bugnariu	10. E. Iancso
4. I. Mușlea	11. Szabédi
5. L. Rusu	12. G. Abafai
6. I. Constantinescu	13. Szigeti
7. I. Pervain	

Tinem să precizăm că patru dintre cercetătorii propuși de noi sunt deja colaboratori științifici ai Academiei /I. Mușlea, L. Rusu, I. Nagi, E. Iancso/.

Dar nici în felul acesta lucrarea nu va putea fi dusă la capăt numai de noi, la Cluj. Amploarea cercetărilor pe deoparte - mii de manuscrise și mii de periodice, dintre care unele cu o existență de multe decenii-, iar pe de altă parte organizarea bibliotecilor, face necesară scindarea temei și lucrarea ei la Cluj, București și Iași.

Institute sau colective speciale, însărcinate cu tratarea acestei teme, ar trebui să fie organizate la București și la Iași. Fiecăruia ar urma să i se stabilească în amănunt ttecutul de explorat, punând la dispoziția bibliotecilor de care dispun.

Institutul din Cluj ia asupra sa următoarele sarcini:

1. Explorarea tuturor volumelor sau broșurilor, a căror primă ediție a apărut în Transilvania sau în alte țări ale fostei monarhii austro-ungare, sau ai căror autori se încadrează, prin originea lor, ~~xxx~~ acestor regiuni;

2. Explorarea tuturor publicațiilor periodice române, sau scoase de Români în limbi străine, apărute în Transilvania sau în alte părți ale fostei monarhii austro-ungare;

3. Explorarea periodicelor maghiare sau germane din Transilvania, care a fost preocupate de probleme ce interesează cultura și literatura română;

4. Explorarea tuturor manuscriselor cu conținut literar ~~afiat~~ aflate în bibliotecile publice din Transilvania și, în măsura în care vor fi depistate, și în bibliotecile particulare.

Sarcini similare ar reveni cercetătorilor dala București și de la Iași. Dacă faptul ar fi necesar, anumite publicațiuni care ar reveni unui centru pot fi trecute altuia.

Pentru ca operația să poată fi dusă la capăt, este necesar ca bibliotecile Academiei și ale Filialei să organizeze un serviciu activ de împrumuturi de publicațiuni.

Lucrarea aceasta, care până la un punct constituie o paralelă a marilor lucrări de valorificare a documentelor istorice i

întreprinse de Institutul de Istorie dințară, nu trebuie confundată cu bibliografierea uscată a periodocelor și manuscriselor române; ea constă din rezumarea fidelă, în extensă, a tot ce interesează literatura română, din reproducerea pasajelor celor mai caracteristice din diversele opere cercetate.

Nu este cazul să intru în discuția problemelor de ordin tehnic. Găsesc totuși necesar să amintesc că fișele ar fi bine să fie lucrate în patru exemplare: originalul se va depune la Academie, câte o copie va fi depusă la cele două Filiale ale Academiei, iar a teia copie va fi păstrată de fiecare colaborator pentru control. Aceasta, chiar în eventualitatea că operația nu pornește decât la Cluj. În felul acesta s'ar asigura o circulație - pe rază limitată, este drept - a materialului scos la lumină. Circulația lui largă n'ar putea fi asigurată decât prin tipărire.

În eventualitatea că Institutul și Catedra colaborează, operația pentru Transilvania va fi dusă la capăt cinci ani: despuierea publicațiilor și manuscriselor va dura patru ani, iar în anul ultim se va face clasarea materialului și ordonarea fișelor de trimitere pe eutori și probleme, precum și revizuirea și, eventual, redactarea analitică a unora dintre fișele cumulative.

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ
"OCTAVIAN GOGA" CLUJ
SECȚIA COLECȚII SPECIALE
Fondul Petrescu - Popovici